

walci radi vlog, kar bi bilo gotovo v škodo Vašemu zavedanju. Zaenkrat banka ne bo še pritisnila na vlagatelje, na kmete, toda, če posojilnice ne bodo ubogale in ne bodo pridno zbirale kmetijskega denarja ter ga nosile v banke, potem pa bodo banke «same iskale stik s prebivalci radi vlog». Naj potem hranilnice in posojilnice same sebi pripisujejo, ako bodo vlagatelji dvigali pri njih svoj dnar in ga nosili v banke.

Rešitev je v stanovski in združni zavesti.

Jaz mislim, da se našim hranilnicam in posojilnicam ni treba bati teh groženj, ki si jih dovoljujejo dame banke v lovu za kmetijskim denarjem. Naše ljudstvo je danes že toliko izobraženo in je toliko združeno zavedno, da svojih stanovskih koristi ne bo prodajalo za judeževе groše in ne bo s svojimi prihranki podpiralo bank, ki izsesavajo ljudstvo, ki živijo od ljudskih žuljev.

Naše ljudstvo bo dobro premislilo, predno bo šlo takim obljubam in grožnjam na lim, da banke še nikoli niso skrbele za njegovo koristi in za njegov blagor. — Naše ljudstvo se dobro zaveda, da bankam ni do kmeta, ne do delavca, ne do človeka sploh, ampak da jim gre samo za dobiček, samo za tantijeme, samo za dividende. Banke ne poznajo gospodarske vzajemnosti, banke se izsmehujejo nad naukom ljubezni do bližnjega, na katerem temelji združništvo in kateri nauk že izvršuje naše ljudstvo. Naš kmet se zaveda, da bankam ni do koristi kmetijskega stanu in da grede radi bank lahko na boben vsi kmetijski grunti. Banke se ne bodo zavzele za kmeta; ravno nasproti, pridno bodo pomagale spravljati kmetijske grunte na boben, razkosovati jih in prodajati, če bo to neslo. «Dobiček nad vse, pa če se vse drugo podere», je geslo bank.

Nasproti pa se naše ljudstvo dobro zaveda, koliko koristi je že imelo od združništva v teku 30 letnega delovanja zadrug, koliko dobrega so napravile za ljudstvo zlasti hranilnice in posojilnice. Ko so najbolj prodajali in razkosovali kmetijska posestva, ko je pel boben vsepovsod, ko so že ljudje ubopovali nad bodočnostjo kmeta, tedaj so bile zadruge tiste, ki so nastopile in zaklicale oderuhom in prekupčevalcem: «Stojte! Zadruge so bile tiste, ki so kmeta rešile iz krempljev oderuhov, pa ne samo rešile grunte kmetu in njegovi družini, ampak tudi kmetiskemu ljudstvu pomagale do napredka, do izboljšanja gospodarstva, do gmotnega blagostanja.

Varnost vlog je prva zahteva.

Naše ljudstvo se tudi dobro zaveda, da obljuba velikih obresti ni še vse. Naš kmet dobro ve, da je pri prihrankih važnejše naložiti jih varno, kakor pa naložiti jih proti visokim obrestim. Velik dobiček ne gre v možnost, ta pogovor se v življenju le prebogosto izpolnjuje. Kdor obljublja velike obresti, ta nudi zelo malo varnosti. Velike obresti ravno kažejo, da tisti, ki jih ponuja, igra zelo nevarno igro: Ali se bo rešil z velikim dobičkom, ali bo propadel. Še več! Velike obresti daje oni, ki mu voda v grlo teče in mora imeti denar na vsak način, sicer se bo utopil. Le za velike obresti najde še ljudi, ki mu posodijo potrebni denar, da si umetno podaljšuje gospodarsko življenje. In če bi imeli vpogled v stanje bank, če bi imeli vpogled v njihove knjige, bi našli, da je v takem obupnem položaju danes mnogo bank ter z bankami zvezanih fabrik in trgovin. Voda jim teče v grlo, vendar se še nočejo podati in si hočejo življenje podaljšati, za kar potrebujejo tujega kapitala, za kar lovijo kmetijski denar. Med tem si mislijo, se bo že kaj zasukalo, se bo že kaj obrnilo na boljše. Toda denar, za katerega morajo plačevati tako visoke obresti, jih ne rešuje, ampak jih zopet pokopava.

Dejstva dokazujejo.

Gotovo je, da se banke in fabrike v takem položaju ne bodo mogle dolgo držati. Začelo se je že rušiti. Velika Balkanska banka, ki jo je vodil pomočnik bivšega fin. ministra Plavšič, je že zagrnela, se je že zrušila s strašnimi izgubami. Kdo jih bo trpel? Oni, ki so pri njej denar vlagali, oni, ki so se polakomnili visokih bančnih obresti. In za Balkansko banko bodo sledili drugi nesolidni bančni zavodi, ki jih vodijo ravnatelji in upravni sveti, katerih vsak misli le na svoj dobiček in na svoje špekulacije, malo pa jim je mar za koristi delničarjev, najmanj pa za varnost vlagateljev. Kaj njim za to, ako tisoči malih varčevalcev izgubi težko prisluženi denar, da so si le oni napolnili svoje žepe.

Kmetijske prihranke rabi kmetijsko gospodarstvo.

Pa ne le to. Ako bomo kmetijski denar izročili bankam, da ga vržejo v trgovino in industrijo, kje bo pa kmet dobival posojila? Ali bo kmet hodil po posojila k banki, ki računa 24 do 30% obresti? Kmetijsko gospodarstvo je tako, da more kmet od posojil plačevati le nizke obresti. Kmetijsko gospodarstvo visokih obresti ne prenese, gotovo ne tako visokih obresti, kakor jih prenese trgovina in industrija in kakoršne zahtevajo danes banke. Ako še ta denar, kar ga je v naših hranilnicah in posojilnicah, damo bankam v roke, potem je naš kmet pri svojem gospodarstvu brez denarja, brez kapitala, potem mora naše kmetijsko gospodarstvo nazadovati, mora propadati, ker tudi kmetijsko gospodarstvo zahteva kakor trgovina in industrija kapitala, le da mora biti ta kapital cenejši. In ravno v tem so vršile hranilnice in posojilnice svojo veliko nalogo, da so zbirale kmetijske prihranke in jih po nizki obrestni meri dajale kmetom kot posojila.

Iz delovanja naših poslancev.

Shodi poslancev Slov. ljudske stranke 11. novembra. Bedjanič: Sv. Tomaž pri Ormožu po rani sv. maši. Falež:

Sv. Lovrenc n. P. po rani maši. Kugovnik: Dol pri Hranitniku po rani maši. Krajnc: Frankolovo po maši. Vrečko: Kozje po rani maši v Okrajni posojilnici. Dne 18. novembra: Falež: Sv. Martin na Pohorju po rani sv. maši. Kugovnik: Sv. Danijel, Koroško, po maši pri cerkvi. Krajnc: Pišece po rani maši. Vrečko: Sv. Križ na Slatini, po rani maši v Društvenem domu.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

V soboto je bil izvršen na našega vojaškega atašeja v Sofiji, generalštabnega podpolkovnika Krstiča predrzen atentat. V njegovo stanovanje so prišli trije neznanci s pretvezo, da ima za podpolkovnika neko pismo. Sluga, kateremu so se neznanci zdeli sumljivi, je zahteval, naj izroči pismo njemu. V tem hipu pa so neznanci planili nanj in ga ranili. Na njegov krik je vstopil v sobo podpolkovnik in razvila se je ostra borba, tekom katere je dobil polkovnik več poškodb. Neznancem se je posrečilo uiti. — Naša vlada je poslala bolgarski zahtev po izrazu obžalovanja nad tem činom in po zasledovanju storilcev, vprašanje odškodnine se pa predloži razsodišču v Haagu. Ker so naše zahteve pomirljive ter se obračamo tudi na mednarodno razsodišče, je upati, da bo bolgarska vlada dala zahtevano zadoščenje in da ne bo kakega težjega spora.

Z drugimi vladami vred se je tudi naša obrnila v Atene ter sporočila, da ne bo mogla ostati ravnodušna, če bi prišlo v Grčiji do spremembe sedanjega monarhističnega režima.

Od Italijanov pregnana avtonomna vlada Reke je zborovala v Kraljeviči ter poslala Društvu narodov zahtevo svoje samostojnosti.

MEDNARODNA PROMETNA KONFERENCA.

Te dni se je v Beogradu vršila seja v ministrstvu zunanjih del med predstavniki ministrstva za promet, ministrstva zunanjih del in generalne direkcije voda. Na konferenci se je sklepalo o udeležbi naših delegatov na mednarodni konferenci za promet in tranzit, ki se bo vršila v Ženevi dne 19. t. m., kakor tudi po instrukcijah, ki se imajo dati predstavnikom te države.

V RUMUNJI

oficirski zarotniki še vedno ne mirujejo. V zadnjih dneh so bile zopet izvršene mnogoštevilne aretacije in odkrili so se novi načrti za prevrat, ki baje kažejo, da so zarotniki v zvezi z ogrskimi in vojaškimi krogi.

NAPOVED PREVRATA V NEMCIJI.

Nacionalisti postajajo od dn do dne predrzejši in javno napovedujejo za 8. t. m. ob petletnici proglastitve nemške republike državni prevrat, ki bo omogočil vzpostavitev monarhističnega sistema. Na Bavarskem in na Turinškem so nacionalisti povsem mobilizirali pristaše svojih bojnih organizacij. «Vossische Zeitung» javlja, da se namerava izvršiti državni prevrat ne samo na Bavarskem, marveč tudi v severnih delih Nemčije, tako na Turinškem, Meklenburškem in Pomeranskem. Ludendorff živahno agitira v korist Hohenzollerncev. Na drugi strani nemška veleindustrija širi dejo direktorija, ki bi prevzel vodstvo države z diktatorskimi pooblastili.

VOJNO-ODŠKODNINSKA KONFERENCA.

Listi poročajo, da je vlada Zedinjenih držav sporočila francoskemu poslaniku, da se ne udeleži konference za presojo plačilne možnosti, če bi bil delokrog konference omejen.

Angleška vlada je sporočila svojemu poslaniku v Parizu, zakaj ne more sprejeti francoskih pridržkov glede sklicanja konference, ker bi tako konferenco Amerika odbila.

Naše prireditve.

Na Martinovo nedeljo, dne 11. novembra obhaja Kat. izobraževalno društvo svoj glavni praznik po sledečem sporedu: Zjutraj ob 6. uri se udeleži društvo z zastavo sv. maše v baziliki Matera Milosti. Popoldne ob pol petih priredi v Narodnem domu prekrasno igro: «Lovski tat» z govorom g. dr. Medveda. Vsi prijatelji društva se najpriščneje vabijo!

Prostovoljna požarna branba v Kamnici priredi na Martinovo, t. j. 11. novembra v prostorih gostilne g. Ant. Vogrinec veliko veselico z raznimi zabavami. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo potrebnih cevi, se občinstvo uljudno vabi, da to prireditev v kar največjem številu posesti. Začetek ob 14. (2.) uri. — Vstopnina samo 3 D.

Udruženje vojnih invalidov podružnica Maribor, nanaša: V sled sklepa odborove seje z dne 27. okt. 1923 sklicuje nadzorstvo Udruženja vojnih invalidov, podružnica Maribor, izvanredni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 11. novembra 1923, ob 9. uri dopoldne, v prostorih restavracije «Kosovo» na Grajskem trgu. Vsak član mora prinesiti seboj člansko knjižico, invalidi tudi izvid nadpregleda. Kdor ni član, nima pristopa.

Črešnjevci. Tukajšnje bralno in tamburaško društvo priredi v nedeljo, dne 11. t. m. ob treh popoldne veselico, na kateri se bo predstavljala igra «Najdena hiša» ter «Poštna skrivnost». Med odmori petje in tamburaška godba. Prijatelje poštene zabave prisrčno vabi na naš črešnjevski grič — odbor.

Velika slovesnost v Ormožu. Iz Ormoža poročajo: Z velikim trdom in naporom smo pri nas dogotovili Katoliški dom. Stavba bo na prav slovesen način blagoslovljena prihodnjo nedeljo, dne 11. t. m. ob 10. uri dop.

Slovesnostni gvornik dr. Korošec. Na to veličastno prireditev opozarjamo vse ormoške okoličane in dobro došli so nam pa vsi, ki se bodo tudi od daleč udeležili tega slavlja.

Vabilo na veliko veselico, ki jo priredi Prostovoljno gasilno društvo v Račjem v gostilni «pri Jugoslovancu» v nedeljo, dne 11. t. m. ob priliki blagoslovitve parne brizgalne. Spored: Ob pol dveh popoldne sprejem parne brizgalne na občinski meji proti Slivnici. Ob tričetrt na dve slovesna blagoslovitev parne brizgalne pred Gasilnim domom, ob pol treh vaja s parno in ročno brizgalno. Ob treh vkorekanje na veselične prostore. Pri celi slavnosti igra priljubljena godba. Vstopnina 5 dinarjev za osebo. Ker je čisti prebitek namenjen za pokritje nakupa parne brizgalne, se priporoča za obilen obisk — odbor Prostovoljnega gasilnega društva.

Javna tombola se priredi v Slov. Bistrici dne 25. t. m. Začetek opoldne. Po tomboli se vrši v dvorani Okrajne hranilnice ljudska veselica. Svira godba Omladine iz Maribora. Čisti dobiček tombole in veselice se bo porabil za kritje zvonškega dolga pri dveh cerkvah in prenovljenje cerkve Marije sedem žalosti. Tombola ima 250 dobitkov v vrednosti do 100.000 K. Glavni dobitki za «tombolo» so sledeči: polovnjak finega bistriškega vina, en prašič, dve ovci (dva dobitka), nova srebrna ura z verižico, miza z marmornato ploščo, dve vreči moke nularice (dva dobitka), dva sežnja suhih bukovihi drv (dva dobitka), postelja, miza s štirimi stoli, usnja cela kravja koža, nova trna bakrena škropilnica in fini moški čevlji. Tudi drugi dobitki so dragoceni. Karta stane 10 dinarjev. Vsaka dvajseta karta dobi. Karte se prodajajo pri odboru za tombolo v Slov. Bistrici, v župnijski pisarni in v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Tudi zunanji kupci kart se lahko udeležijo tombole. Treba je poslati karto z adresno vred odboru za tombolo v Slov. Bistrico, kjer bo poseben odsek igral s temi kartami in v slučaju, da karta dobi, obvestil o tem kupca kart. Ker ima tombola tako plemenit namen in nenavadno veliko število jako dragocenih dobitkov, naj nihče ne zamudi v svojo korist nakupiti si nekaj kart. — Odbor za prireditev tombole.

Tedenske novice.

ZBOR ZAUPNIKOV SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE.

Kakor vsako leto, se je vršil tudi letos minulo nedeljo v Ljubljani zbor zaupnikov naše stranke. Prišli so zastopniki iz cele Slovenije. Na zboru je predvsem govoril načelnik stranke dr. Korošec o političnem položaju in o stališču naše stranke. Zaupniki so sprejeli jedrnat govor načelnika z velikim navdušenjem. O avtonomistični misli je na to govoril dr. Janko Brejc. O organizatoričnem delu v stranki je poročal tajnik Krajnc. Po teh poročilih je bila sprejeta ta le resolucija: Zbor zaupnikov SLS jemlje poročilo svojega načelnika na znanje ter izreka popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu in mu glede nadaljnega postopanja prepušča proste roke. Na to je bil izvoljen zopetnim načelnikom stranke dr. Korošec. Kot podpredsednik pa prof. Remec. Ob priliki zbora SLS zaupnikov se je vršil tudi občni zbor Jugoslovanske kmetijske zveze in je bilo tudi zborovanje krščanskih delavskih organizacij. Celotno zborovanje je zopet dokazalo, da so naše vrste strnjene in da zaupniki soglašajo z dosedanjim postopanjem naših poslancev. O govoru dr. Korošca in dr. Brejca, v katerih sta nam oba voditelja dala smernice za bodočnost, bomo poročali prehodnjič obširnejše in na uvodnem mestu.

Delokrog naših poslancev. Sodni okraji so na sledeče poslance razdeljeni: dr. Korošec kot predsednik kluba nima dodeljenega okraja. Bedjanič: Ormož. Falež: Maribor desni breg in Slov. Bistrica. Dr. Hohnjec: Ljutomer, Gor. Radgona in Konjice. Klekl: Dol. Lendava. Kranjc: Celje, ransko in Brežice. Kugovnik: Prevalje in Laško. Pušenjak: Slov. Gradec. Marenberg in Gornji Grad. Šiftar: Murska Sobota. Vesenjaj: Ptuj. Vrečko: Šmarje, Kozje in Rogatec. Zebot: Maribor mesto in levi breg ter St. Lenart. — Naslov za vse poslance je: Jugoslovanski klub, Beograd, Narodna skupščina.

Spremembe v politični upravi. Veliki župan dr. Lukan v Ljubljani je predložil svoj odstop, prostovoljno ali prisiljeno, se ne ve, gotovo je pa, da gre. Namestnik velikega župana v Mariboru dr. Pfeifer je razrešen zastopništva okrajnega glavarja v Mariboru ker je imenovan kot novi mariborski okrajni glavar vladni svetnik dr. Vončina, doslej okrajni glavar v Novem mestu. Pritožbe glede malega obmejnega prometa naj pošljejo prizadeti naravnost poslancem in sicer v Prekmurju poslancu g. Geza Šiftarju, v ljutomerskem okraju g. dr. Hohnjecu, v mariborskem g. Fr. Zebotu, v marenberskem g. Vl. Pušenjaku in na Koroškem g. Juriju Kugovnik. Pritožbe opremiti z natančnimi podatki.

Združno-socialni tečaji se vršijo od 19. do 30. nov. po naslednjih sodnih okrajih: 19. novembra (ponedeljek) ob pol 9. uri dopoldne: Slovenjgradec v prostorih Hranilnice in posojilnice (za sodni okraj Slovenjgradec). 20. novembra (torek) ob 9. uri dopoldne: Soštanj v cerkveni hiši (za sodni okraj Soštanj). 22. novembra (četrtek) ob pol 9. uri dopoldne: St. Jurij ob Taboru v cerkveni hiši (za sodni okraj Vransko). 23. novembra (petek) ob pol 9. uri dopoldne: Rečica ob Savinji v gostilni Čujež (za sodni okraj Gornji grad). 26. novembra (ponedeljek) ob pol 9. uri dopoldne: Laško v društveni dvorani (za sodni okraj Laško). 27. novembra (torek) ob pol 9. uri dopoldne: Celje v hotelu «Beli vol» (za sodni okraj Celje). 29. novembra (četrtek) ob pol 10. uri dopoldne: Rogatec v kaplaniji (za sodni okraj Rogatec). 30. novembra (petek) ob 9. uri dopoldne: Šmarje